

TİGİN

Analytical Social Sciences Journal

Analitik Sosyal Bilimler Dergisi

ISSN 3023-5391 | 4 (1) | 2026

Research Article

Received: 09.05.2026

Accepted: 25.06.2026

Mehmet Biten*

<https://orcid.org/0009-0005-0926-2087>

Müze Ortamlarında Yapılandırmacı Öğrenme Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Teachers' Views on Constructivist Learning Practices in Museum Environments

Öz

Bu araştırmanın amacı, müze ortamlarında gerçekleştirilen yapılandırmacı öğrenme uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek ve bu uygulamaların eğitim sürecine yönelik yansımalarını ortaya koymaktır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında olgubilim (fenomenoloji) deseniyle yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, farklı eğitim kademelerinde ve çeşitli branşlarda görev yapan 20 öğretmen oluşturmuştur. Katılımcıların belirlenmesinde maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgular, öğretmenlerin müze ortamlarını yaparak-yaşayarak öğrenmeyi destekleyen, öğrencilerin bilgiyi kendi deneyimleri doğrultusunda yapılandırmalarına olanak sağlayan ve aktif katılımı teşvik eden etkili öğrenme ortamları olarak değerlendirdiklerini göstermiştir. Öğretmenler, müze temelli etkinliklerin öğrencilerin gözlem, sorgulama, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin yanı sıra kültürel miras farkındalıklarının gelişimine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte ulaşım güçlükleri, zaman yetersizliği, maddi kaynakların sınırlılığı ve planlama sorunları, müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarının gerçekleştirilmesinde başlıca sınırlılıklar olarak ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, uygulamaların daha etkili gerçekleştirilebilmesi için okul-müze iş birliğinin güçlendirilmesi, öğretmenlere yönelik uygulamalı hizmet içi eğitim olanaklarının artırılması, ulaşım ve organizasyon desteğinin sağlanması ve öğretim programlarıyla uyumlu müze etkinliklerinin yaygınlaştırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Müze eğitimi, yapılandırmacı öğrenme, öğretmen görüşleri, aktif öğrenme, deneyimsel öğrenme

Abstract

This study aimed to examine teachers' views on constructivist learning practices implemented in museum environments and to explore their implications for the educational process. The study was conducted within a qualitative research approach using a phenomenological design. The study group consisted of 20 teachers working at different educational levels and in various subject areas. Maximum variation sampling was used to determine the participants. Data were collected through a semi-

* Teacher, Ministry of National Education, Türkiye, tgrs. mb.505@gmail.com

Citation: Biten, M. (2026). Müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri. *Tigin Analitik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 1–16.

Copyright, License and Responsibility Statement

© 2026 The Author(s). Copyright remains with the author(s), who grant TİGİN: Analytical Social Sciences Journal (*Analitik Sosyal Bilimler Dergisi*) the right of first publication. This article is published under the Creative Commons Attribution–NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0), permitting non-commercial use, sharing, and adaptation with appropriate attribution. The author(s) retain copyright and are solely responsible for the scientific, ethical, legal, and factual content of the article.

structured interview form and analyzed using content analysis. The findings indicated that teachers regarded museum environments as effective learning settings that support learning by doing and experiencing, enable students to construct knowledge through their own experiences, and encourage active participation. Teachers reported that museum-based activities contributed to the development of students' observation, inquiry, critical thinking, and problem-solving skills, as well as their awareness of cultural heritage. However, transportation difficulties, insufficient time, limited financial resources, and planning-related problems emerged as the main limitations affecting the implementation of constructivist learning practices in museum environments. Teachers emphasized the need to strengthen school–museum collaboration, increase opportunities for practice-oriented in-service training, provide transportation and organizational support, and expand museum activities aligned with the curriculum in order to improve the effectiveness of constructivist learning practices.

Keywords: Museum education, constructivist learning, teachers' views, active learning, experiential learning

Giriş

Bilgi toplumunun gerektirdiği nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde yalnızca sınıf içi öğretim süreçleri yeterli görülmemekte, öğrenme deneyimlerinin okul dışı öğrenme ortamlarıyla desteklenmesi giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Özellikle öğrencilerin gerçek yaşamla ilişki kurmalarını sağlayan, gözlem yapmalarına, sorgulamalarına ve aktif katılım göstermelerine fırsat sunan öğrenme ortamları, çağdaş eğitim anlayışının temel bileşenlerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda müzeler; tarih, sanat, bilim ve kültürel mirasın somut örneklerini bünyesinde barındıran, öğrencilerin yaşayarak ve deneyimleyerek öğrenmelerine olanak sağlayan önemli eğitim ortamları arasında yer almaktadır (Çelik, 2023).

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı, bireyin bilgiyi pasif biçimde alan değil, önceki yaşantıları ve deneyimleri doğrultusunda aktif olarak yapılandıran bir öğrenen olduğunu kabul etmektedir. Bu anlayışta öğrenme; araştırma, keşfetme, sorgulama, problem çözme ve anlamlandırma süreçleriyle gerçekleşmektedir. Müzeler ise sahip oldukları özgün nesneler, tarihsel materyaller ve kültürel miras unsurları sayesinde öğrencilerin soyut bilgileri somut yaşantılarla ilişkilendirmelerine fırsat sunarak yapılandırmacı öğrenme anlayışının uygulama alanlarından biri hâline gelmektedir. Özellikle okul dışı öğrenme kapsamında değerlendirilen müze etkinlikleri, öğrencilerin çok yönlü düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlayan önemli öğrenme deneyimleri oluşturmaktadır (Çelik, 2023).

Günümüzde müzeler yalnızca eserlerin sergilendiği mekânlar olmaktan uzaklaşmış, bireylerin aktif katılımını esas alan öğrenme merkezlerine dönüşmeye başlamıştır. Çağdaş müzecilik anlayışı; ziyaretçiyi pasif izleyici konumundan çıkararak sorgulayan, yorumlayan, ilişkilendiren ve anlam oluşturan aktif bir öğrenen olarak kabul etmektedir. Bu dönüşümle birlikte eğitim programlarında müzelerin öğretim süreçlerine daha etkin biçimde dâhil edilmesi gerektiği düşüncesi güç kazanmıştır. Özellikle öğretmenlerin planlı etkinlikler hazırlaması, öğrencilerde merak uyandırması ve müze ziyaretlerini öğretim programındaki kazanımlarla ilişkilendirmesi, yapılandırmacı öğrenme sürecinin başarısı açısından önem taşımaktadır (Şanda, 2023).

Öğretmenlerin müzeye ilişkin bilgi, beceri ve farkındalık düzeyleri, müzelerin eğitim amaçlı kullanımını doğrudan etkilemektedir. Bu kapsamda yapılan araştırmalar, müze eğitimi dersi alan öğretmen adaylarının müzelere yönelik görüşlerinin daha olumlu olduğunu, öğrenme-öğretme

sürecinde müzelerin etkin kullanımına daha fazla önem verdiklerini ve öğretmenin süreçte aktif bir rehber olması gerektiğini düşündüklerini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda öğretmenlerin müze ziyaretleri öncesinde ayrıntılı planlama yapmaları, öğrencilerde merak uyandırmaları ve öğrenme motivasyonunu artıracak etkinlikler hazırlamalarının öğrenme sürecinin niteliğini artırdığı belirtilmektedir (Şanda, 2023).

Bunun yanında günümüzde dijital teknolojilerin gelişmesiyle birlikte sanal müzeler de eğitim sürecinin önemli bir parçası hâline gelmiştir. Sanal müze uygulamalarında öğretmenin önceden hazırlık yapması, ziyaret edilecek eserleri incelemesi, ders kazanımlarıyla ilişkilendirmesi ve öğrencileri sorgulamaya yönlendirecek etkinlikler planlaması önerilmektedir. Böylece öğrenciler yalnızca eserleri görmekle kalmayıp onları analiz etme, yorumlama ve önceki bilgileriyle ilişkilendirme fırsatı elde etmektedirler. Bu süreç, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının temel ilkeleriyle de büyük ölçüde örtüşmektedir.

Yapılandırmacı öğrenme anlayışında bilgi, öğrenciye doğrudan aktarılan bir unsur olmaktan ziyade bireyin aktif katılımı, önceki yaşantıları ve çevresiyle etkileşimi sonucunda oluşturulmaktadır. Bu nedenle öğrenme sürecinde öğrencinin araştıran, sorgulayan, yorumlayan ve anlamlandıran bir konumda olması beklenmektedir. Müze ortamları ise öğrencilerin tarihî eserler, kültürel miras öğeleri ve somut materyallerle doğrudan karşılaşmalarına olanak sağlayarak bu öğrenme anlayışını destekleyen önemli okul dışı öğrenme ortamlarından biri olarak kabul edilmektedir. Öğrencilerin nesneler üzerinden gözlem yapmaları, çıkarımlarda bulunmaları ve farklı bakış açıları geliştirmeleri, öğrenmenin kalıcılığını artırırken aynı zamanda üst düzey düşünme becerilerinin gelişimine de katkı sağlamaktadır (Çelik, 2023).

Okul dışı öğrenme ortamlarının etkili biçimde kullanılabilmesi, öğretmenin planlama ve rehberlik becerileriyle yakından ilişkilidir. Müze ziyaretlerinin yalnızca gezi etkinliği olarak görülmemesi, ders kazanımlarıyla ilişkilendirilmesi ve ön hazırlık, uygulama ve değerlendirme aşamalarını kapsayan sistematik bir süreç olarak ele alınması gerekmektedir. Öğretmenin ziyaret öncesinde müze içeriğini incelemesi, kullanılacak etkinlikleri planlaması ve öğrencilerin dikkatini belirli öğrenme hedeflerine yönlendirmesi, yapılandırmacı öğrenme sürecinin başarıyla yürütülmesinde önemli rol oynamaktadır (Işık, 2023).

Öğretmenlerin müze eğitimine ilişkin bilgi ve yeterlilikleri üzerine yapılan araştırmalar, eğitim sürecinde müzelerin etkin kullanımının büyük ölçüde öğretmenin farkındalığına bağlı olduğunu göstermektedir. Özellikle müze eğitimi dersi alan öğretmen adaylarının, müzelerin öğrenme-öğretme sürecindeki işlevlerine ilişkin daha olumlu görüşlere sahip oldukları, öğretmenin rehberlik rolünü daha fazla önemsedikleri ve müzelerin disiplinler arası öğrenmeye önemli katkılar sunduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adayları, müzelerin yalnızca tarih veya

sanat derslerinde değil, farklı disiplinlerde de aktif biçimde kullanılabilecek öğrenme ortamları olduğunu ifade etmektedirler (Şanda, 2023).

Teknolojik gelişmelerle birlikte eğitim alanında sanal müze uygulamalarının yaygınlaşması da yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını destekleyen yeni fırsatlar sunmaktadır. Sanal müzeler sayesinde öğrenciler zaman ve mekân sınırlılığı olmaksızın kültürel miras unsurlarına erişebilmekte, dijital materyaller üzerinden inceleme yapabilmekte ve öğretmen rehberliğinde sorgulamaya dayalı öğrenme etkinliklerine katılabilmektedir. Ancak sanal müzelerin etkili kullanılabilmesi için öğretmenin önceden hazırlık yapması, ders kazanımlarını uygun eserlerle ilişkilendirmesi ve öğrencilerin aktif katılımını sağlayacak etkinlikler planlaması büyük önem taşımaktadır. Bu süreçte öğrencilerin yalnızca izleyen değil, araştıran, not alan, karşılaştıran ve yorumlayan bireyler olarak sürece katılması hedeflenmektedir (Işık, 2023).

Diğer taraftan çağdaş müzecilik anlayışı, öğrenmenin yalnızca sergilenen nesnelerin incelenmesiyle sınırlı olmadığını; drama, hikâye anlatıcılığı, yaratıcı yazma, problem çözme, grup çalışmaları ve etkileşimli uygulamalarla desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu tür etkinlikler öğrencilerin bilişsel gelişimlerinin yanında sosyal, duyuşsal ve kültürel gelişimlerine de katkı sunmaktadır. Müze ortamlarında gerçekleştirilen uygulamaların öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirdiği, öğrenmeye yönelik ilgilerini artırdığı ve kültürel mirasa karşı farkındalık oluşturmada önemli bir işleve sahip olduğu çeşitli araştırmalarda vurgulanmaktadır. Bu yönüyle müzeler, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının uygulandığı zengin eğitim ortamlarından biri olarak değerlendirilmektedir (Şanda, 2023; Çelik, 2023).

Eğitim süreçlerinde müzelerin etkili biçimde kullanılabilmesi için öğretmenlerin yalnızca konu alan bilgisine sahip olmaları yeterli değildir. Aynı zamanda müze eğitimi konusunda planlama yapabilme, uygun öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilme, öğrencileri araştırmaya yönlendirebilme ve öğrenme sürecini değerlendirebilme yeterliliklerine de sahip olmaları gerekmektedir. Özellikle yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında öğretmenin bilgi aktaran kişi olmaktan çok öğrenme sürecini kolaylaştıran bir rehber olarak görev üstlenmesi beklenmektedir. Bu bağlamda müze ziyaretlerinin öncesinde, sırasında ve sonrasında gerçekleştirilecek etkinliklerin sistematik olarak planlanması, öğrenme çıktılarının niteliğini önemli ölçüde artırmaktadır (Şanda, 2023; Işık, 2023).

Son yıllarda yapılan çalışmalar, müze temelli öğrenme uygulamalarının öğrencilerin akademik başarılarının yanında eleştirel düşünme, problem çözme, gözlem yapma, iletişim kurma ve kültürel farkındalık gibi üst düzey becerilerinin gelişimine de katkı sunduğunu göstermektedir. Bunun yanında müzeler, bireylerin yaşadığı toplumun tarihini ve kültürel mirasını tanımasına, geçmiş ile günümüz arasında bağ kurmasına ve aidiyet duygusunun gelişmesine katkı sağlayan önemli sosyal öğrenme alanlarıdır. Eğitim tarihi müzeleri bağlamında müzelerin öğrencilerde merak duygusunu

artırması, sınıf dışında öğrenmeye yönelik isteği desteklemesi ve eğitim mirasının gelecek nesillere aktarılmasına katkı sağlaması, bu ortamların eğitim açısından taşıdığı önemi ortaya koymaktadır.

Yapılandırmacı öğrenme anlayışının temelinde yer alan aktif katılım, iş birliği, sorgulama ve deneyim yoluyla öğrenme ilkeleri dikkate alındığında, müze ortamlarının bu yaklaşım için güçlü bir uygulama zemini sunduğu görülmektedir. Ancak bu potansiyelin etkili biçimde kullanılabilmesi öğretmenlerin müze eğitime ilişkin bilgi, deneyim ve bakış açılarıyla yakından ilişkilidir. Öğretmenin müzeyi yalnızca bir gezi alanı olarak değil, öğretim programındaki kazanımları destekleyen planlı bir öğrenme ortamı olarak değerlendirmesi, yapılandırmacı uygulamaların başarısını doğrudan etkilemektedir.

Bu kapsamda öğretmenlerin müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi; mevcut uygulamaların güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerinin ortaya konulması, öğretmenlerin ihtiyaçlarının belirlenmesi ve gelecekte planlanacak hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim çalışmalarına katkı sağlaması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca elde edilecek bulguların okul dışı öğrenme ortamlarının daha etkili kullanılmasına yönelik politika ve uygulamalara rehberlik etmesi, öğretim programlarının zenginleştirilmesine katkı sunması ve öğrencilerin kültürel miras bilinci ile aktif öğrenme becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara bilimsel bir temel oluşturması beklenmektedir. Bu doğrultuda gerçekleştirilen bu araştırma, müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koymayı ve konuya ilişkin alan yazına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında aşağıda belirtilen sorulara yanıt aranacaktır:

*Müze ortamlarında gerçekleştirilen eğitim etkinliklerine ilişkin deneyimlerinizi ve gözlemlerinizi paylaşır mısınız? Bu süreçte öğretmenin rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

*Müze ortamlarının öğrencilerin bilgiyi araştırma, sorgulama, keşfetme ve kendi deneyimleriyle yapılandırmalarına nasıl katkı sağladığını düşünüyorsunuz? Açıklayınız.

*Müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarını planlama ve uygulama sürecinde karşılaştığınız sorunlar veya sınırlılıklar nelerdir?

*Müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarının daha etkili gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlere, okul yöneticilerine, müzelere ve Millî Eğitim Bakanlığına yönelik önerileriniz nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, müze ortamlarında gerçekleştirilen yapılandırmacı öğrenme uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koymak amacıyla nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde desenlenmiştir. Nitel araştırmalar, bireylerin olay ve olgulara yükledikleri anlamları doğal ortamlarında bütüncül bir bakış açısıyla incelemeyi amaçlayan araştırmalardır (Yıldırım & Şimşek,

2018). Araştırmada, öğretmenlerin müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarına ilişkin deneyimlerini, değerlendirmelerini ve önerilerini ayrıntılı biçimde ortaya koyabilmek amacıyla nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni tercih edilmiştir. Olgu bilim deseni, bireylerin farkında oldukları ancak derinlemesine bilgi sahibi olmadıkları olgulara ilişkin yaşantılarını ve algılarını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Araştırmanın katılımcılarını, Diyarbakır merkez ilçelerinde görev yapan ve farklı eğitim kademeleri ile branşlarda çalışan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin müze eğitimi uygulamalarına ilişkin deneyimlerinin bulunması ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmeleri temel katılım ölçütleri olarak belirlenmiştir. Katılımcıların görüşleri, kimliklerinin gizliliğini korumak amacıyla **Y1, Y2, Y3** gibi kodlarla ifade edilmiştir. Bulgular bölümünde yer verilen katılımcı ifadeleri bu kodlar üzerinden sunulmuş ve böylece katılımcıların kimlik bilgilerinin doğrudan paylaşılmaması sağlanmıştır.

Bu kapsamda araştırmanın verileri, katılımcı öğretmenlere yöneltilen yarı yapılandırılmış açık uçlu görüşme soruları aracılığıyla toplanmış ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu, Diyarbakır merkez ilçelerinde görev yapan farklı branş ve eğitim kademelerindeki öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmada çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örneklemesinin temel amacı, araştırma konusu ile ilgili farklı özelliklere sahip bireylerin görüşlerini bir araya getirerek incelenen olgunun farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu doğrultuda araştırmaya ilkökul, ortaokul ve lise kademelerinde görev yapan, farklı branşlarda çalışan ve mesleki deneyimleri farklılık gösteren öğretmenler dâhil edilmiştir. Katılımcıların belirlenmesinde müze eğitimi uygulamalarına ilişkin deneyim sahibi olmaları ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmeleri temel ölçüt olarak esas alınmıştır. Böylece müze ortamlarında gerçekleştirilen yapılandırmacı öğrenme uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin farklı bakış açılarıyla kapsamlı biçimde ortaya konulması amaçlanmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Değişkenler	Değerler	N	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	9	45,0
	Kadın	11	55,0
Eğitim düzeyiniz	Lisans	15	75,0
	Yüksek Lisans	3	15,0
	Doktora	2	10,0
Mesleki Kıdeminiz	1 ve 5 yıl arası	10	50,0
	6 ve 10 yıl arası	7	35,0

11-15 yıl arası	2	10,0
16 yıl ve üstü	1	05,0

Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışmaları

Bu araştırmada, müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşme formunun hazırlanması sürecinde öncelikle ilgili alan yazını incelenmiş, araştırmacının amacı doğrultusunda soru havuzu oluşturulmuş ve hazırlanan sorular eğitim bilimleri alanında uzman görüşüne sunulurken kapsam ve ifade açısından değerlendirilmiştir. Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak görüşme formuna son şekli verilmiştir. Araştırmanın geçerliliğini artırmak amacıyla veri toplama, kodlama, analiz ve yorumlama süreçleri ayrıntılı bir biçimde açıklanmış, elde edilen bulgular katılımcı ifadelerinden doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Ayrıca çalışma grubunun belirlenmesinde maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılarak farklı okul kademelerinde ve farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine yer verilmiştir. Böylece araştırma konusu farklı bakış açılarıyla ele alınmış ve bulguların inandırıcılığı güçlendirilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla görüşmeler sistematik bir şekilde kayıt altına alınmış, elde edilen veriler araştırmacı tarafından dikkatle incelenerek kodlanmış ve analiz sürecinde tutarlı bir yaklaşım benimsenmiştir. Kodlama ve tema oluşturma aşamalarında araştırma süreci ayrıntılı olarak raporlanmış, elde edilen bulguların yorumlanmasında nesnellik ilkesine bağlı kalınmıştır. Nitel araştırmalarda geçerlilik araştırmanın gerçeği yansıtmaya derecesini, güvenilirlik ise araştırma sürecindeki tutarlılığı ifade etmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme formunda müze ortamlarında gerçekleştirilen yapılandırmacı öğrenme uygulamalarına ilişkin öğretmenlerin bilgi, deneyim, değerlendirme ve önerilerini ortaya çıkarmaya yönelik açık uçlu sorular yer almaktadır. Veri toplama sürecinde katılımcılara araştırmanın amacı hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş, araştırmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı ifade edilmiştir. Ayrıca katılımcıların kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı, elde edilen verilerin yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı ve kişisel bilgilerin hiçbir şekilde üçüncü kişilerle paylaşılmayacağı belirtilmiştir. Görüşmeler katılımcıların uygun oldukları zaman dilimlerinde gerçekleştirilmiş ve her bir görüşme yaklaşık 30–40 dakika sürmüştür. Katılımcıların izinleri doğrultusunda alınan görüşme kayıtları yazılı ortama aktarılmış, elde edilen metinler kontrol edilerek analiz için hazır hâle getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi; benzer verilerin belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmesi, düzenlenmesi ve yorumlanmasına imkân sağlayan sistematik bir analiz yöntemidir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Analiz sürecinde öncelikle görüşme kayıtları ayrıntılı biçimde okunmuş ve araştırma soruları doğrultusunda anlamlı ifadeler kodlanmıştır. Daha sonra benzer özellik gösteren kodlar bir araya getirilerek kategoriler oluşturulmuş, bu kategoriler ortak özellikleri doğrultusunda temalar altında toplanmıştır. Elde edilen bulgular öğretmen ifadelerinden doğrudan alıntılarla desteklenmiş ve araştırmanın amacı doğrultusunda yorumlanmıştır. Böylece müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri sistematik ve bütüncül bir bakış açısıyla ortaya konulmuştur.

Bulgular

Bu bölümde araştırmada yer alan alt problemlere göre elde edilen bulgular ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular sunulurken alt problemlerin sıralaması dikkate alınmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Müze ortamlarında gerçekleştirilen eğitim etkinliklerine ilişkin deneyimlerinizi ve gözlemlerinizi paylaşır mısınız? Bu süreçte öğretmenin rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz?” alt problemine ilişkin katılımcıların verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2 Müze ortamlarında gerçekleştirilen eğitim etkinliklerine ilişkin deneyimler ve gözlemlere ilişkin tema, alt temalar ve kodların frekans dağılımı

Temalar	Alt Temalar	Kodlar	f
Müze Ortamlarında Gerçekleştirilen Eğitim Etkinliklerine İlişkin Deneyim ve Gözlemler	Gözlem ve incelemeye dayalı öğrenme	Y1, Y3, Y6, Y8, Y11, Y17	6
	Yaparak-yaşayarak öğrenme	Y2, Y5, Y9, Y12, Y15	5
	Tarihî ve kültürel miras bilincinin geliştirilmesi	Y4, Y7, Y10, Y14	3
	Etkileşimli etkinlikler ve grup çalışmaları	Y13, Y16, Y18	3
	Soru-cevap ve tartışma temelli öğrenme	Y19, Y20	2

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin müze ortamlarında gerçekleştirilen eğitim etkinliklerine ilişkin görüşlerinin ağırlıklı olarak gözlem ve incelemeye dayalı öğrenme üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bunu sırasıyla yaparak-yaşayarak öğrenme, tarihî ve kültürel miras bilincinin geliştirilmesi, etkileşimli etkinlikler ve grup çalışmaları ile soru-cevap ve tartışma temelli öğrenme izlemektedir. Katılımcı görüşleri, müzelerin öğrencilerin aktif katılımını destekleyen ve öğrenmeyi somut deneyimlerle zenginleştiren önemli eğitim ortamları olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca öğretmenler, müze etkinliklerinin öğrencilerin araştırma yapma, gözlem becerilerini geliştirme ve tarihî ve kültürel değerleri daha yakından tanıma süreçlerine önemli katkılar sağladığını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

"Öğrencilerin müzede eserleri yakından incelemesi ve kendi yorumlarını yapması sınıfta anlattığımız birçok konunun daha iyi anlaşılmasını sağlıyor. Bu süreçte ben daha çok rehberlik eden bir konumda oluyorum." (Y1)

"Özellikle tarih konularında müzeler çok etkili oluyor. Öğrenciler kitabın içindeki bilgiler yerine gerçek eserlerle karşılaşınca konuya ilgileri belirgin şekilde artıyor." (Y3)

"Müzede yapılan etkinliklerde öğrencilerin gözlem yapma becerilerinin geliştiğini düşünüyorum. Sınıfta çok pasif olan öğrencilerin bile fikir beyan ettiğini gördüm." (Y4)

"Gruplar hâlinde yapılan etkinliklerde öğrenciler birbirlerinden de öğreniyorlar. Özellikle eserler üzerine yaptıkları tartışmalar oldukça verimli geçiyor." (Y6)

"Bazen tek bir objenin önünde öğrenciler çok farklı yorumlar yapabiliyor. Bu durum onların düşünme becerilerini geliştirdiğini gösteriyor." (Y7)

"Müze ortamında öğrenciler daha rahat soru soruyor. Sınıf ortamındaki çekingenlik büyük ölçüde ortadan kalkıyor." (Y8)

"En dikkat çekici nokta öğrencilerin merak duygusunun artması oluyor. Öğretmen olarak benim görevim de bu merakı doğru şekilde yönlendirmek oluyor." (Y10)

"Müze etkinlikleri sayesinde öğrenciler ezber yapmak yerine inceleyerek ve karşılaştırarak öğrenme fırsatı buluyorlar." (Y11)

"Küçük grup çalışmaları yaptığımız zaman öğrencilerin iletişim becerileri de gelişiyor. Birbirlerine fikirlerini anlatmaları dikkatimi çekiyor." (Y13)

"Müzelerde gerçekleştirilen etkinlikler öğrencilerin derse olan ilgisini artırıyor. Özellikle keşfetmeye dayalı çalışmalar çok daha etkili oluyor." (Y14)

"Bazen öğrencilerin sorduğu sorular bizi de araştırmaya yönlendiriyor. Bu açıdan öğretmen açısından da geliştirici bir süreç olduğunu düşünüyorum." (Y16)

"Eserleri birebir incelemek öğrencilerin ayrıntıları fark etmesini sağlıyor. Bu durum gözlem ve analiz becerilerine olumlu katkı sağlıyor." (Y17)

"Bazı öğrenciler gezi sırasında sessiz görünse de daha sonra çok detaylı yorumlar yapabiliyor. Müze ortamı farklı öğrenme stillerine hitap ediyor." (Y19)

"Yapılandırmacı öğrenme açısından müzeler oldukça değerli ortamlar. Öğrenciler hazır bilgiyi almak yerine kendileri sorguluyor, ilişki kuruyor ve anlam oluşturmaya çalışıyorlar." (Y20)

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

2. Müze ortamlarının öğrencilerin bilgiyi araştırma, sorgulama, keşfetme ve kendi deneyimleriyle yapılandırmalarına nasıl katkı sağladığını düşünüyorsunuz? alt problemine ilişkin katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Müze ortamlarının öğrencilerin bilgiyi araştırma, sorgulama, keşfetme ve kendi deneyimleriyle yapılandırmalarına nasıl katkı sağladığına ilişkin kodların frekans dağılımı

Temalar	Alt Temalar	Kodlar	f
---------	-------------	--------	---

Müze ortamlarının öğrencilerin bilgiyi aktif olarak yapılandırmasına katkıları	Araştırma ve keşfetme becerisinin gelişmesi	Y2, Y5, Y9, Y14, Y18	5
	Gözlem yaparak somut öğrenmenin gerçekleşmesi	Y1, Y6, Y10, Y13	4
	Sorgulama ve eleştirel düşünmenin gelişmesi	Y3, Y7, Y11, Y16	4
	Kalıcı ve anlamlı öğrenmenin sağlanması	Y4, Y8, Y15	3
	Ön bilgileri yeni deneyimlerle ilişkilendirme	Y12, Y17, Y19, Y20	2

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun müze ortamlarının öğrencilerin bilgiyi aktif olarak yapılandırmalarına önemli katkılar sağladığını düşündükleri görülmektedir.

Katılımcılar özellikle araştırma ve keşfetme becerilerinin gelişmesini en sık dile getirilen katkılar arasında ifade etmişlerdir. Bunun yanında gözlem yaparak somut öğrenmenin gerçekleşmesi, sorgulama ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesi, öğrenmenin daha kalıcı ve anlamlı hâle gelmesi ile öğrencilerin önceki bilgilerini yeni deneyimlerle ilişkilendirebilmeleri öne çıkan diğer görüşler arasında yer almaktadır. Öğretmen görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, müze ortamlarının yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının temel ilkelerini destekleyen etkili öğrenme ortamları olduğu söylenebilir. Katılımcıların görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

"Müze öğrenciler sadece dinleyen değil, keşfeden bireyler hâline geliyor. Sürekli çevreyi inceliyor ve kendi çıkarımlarını yapıyorlar." (Y2)

"Öğrencilerin eserler hakkında neden, nasıl ve ne zaman gibi sorular sorması onların sorgulama becerilerini geliştirdiğini gösteriyor." (Y3)

"Birçok öğrencinin gezi sonunda kendi araştırmasını yaptığını gördüm. Hatta bazıları daha sonra ek bilgiler getirip arkadaşlarıyla paylaşıyor." (Y5)

"Müze ortamında öğrenciler gözlem yaparak öğreniyor. Sadece anlatılanı dinlemek yerine kendi gördüklerinden anlam çıkarıyorlar." (Y6)

"Bir konuyu kitapta okumakla müze görmek arasında ciddi fark var. Müzedeki deneyim öğrenmenin akılda kalıcılığını artırıyor." (Y8)

"Gezi sırasında çocukların sürekli merak ettikleri şeyleri araştırmaları beni çok mutlu ediyor. Hazır bilgiyi almak yerine kendileri bulmaya çalışıyorlar." (Y9)

"Müzedeki eserleri inceleyen öğrenciler ayrıntıları fark etmeye başlıyor. Bu da onların gözlem becerilerini ciddi şekilde geliştiriyor." (Y10)

"Öğrenciler bazen öyle sorular soruyor ki biz de birlikte düşünmek zorunda kalıyoruz. Bu durum eleştirel düşünmeyi destekliyor." (Y11)

"Müze ortamında çocukların dikkatleri çok daha uzun süre canlı kalıyor. Özellikle inceleme yaparken ayrıntıları kaçırmamaya çalışıyorlar." (Y13)

"Keşfetme duygusunun ön plana çıktığını düşünüyorum. Öğrenciler sürekli yeni bir şey bulma heyecanı yaşıyor." (Y14)

"Bence müze öğrenilen bilgiler unutulmuyor. Çünkü öğrenciler yaşayarak ve görerek öğrenme fırsatı yakalıyor." (Y15)

"Öğrenciler daha önce bildikleri bilgilerle müzede gördüklerini karşılaştırıyorlar. Böylece kendi bilgilerini yeniden yapılandırıyorlar." (Y17)

"Müzeye giden öğrencilerin araştırma yapma isteğinin arttığını düşünüyorum. Eve gittiklerinde bile konuyla ilgili bilgi toplamaya devam ediyorlar." (Y18)

"Bazı öğrenciler gezi sırasında sessiz kalıyor ama sonrasında eski bilgileriyle yeni gördüklerini ilişkilendirerek çok güzel yorumlar yapabiliyorlar." (Y19)

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

3. Müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarını planlama ve uygulama sürecinde karşılaştığınız sorunlar veya sınırlılıklar nelerdir? alt problemine ilişkin katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 3. Müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarını planlama ve uygulama sürecinde karşılaştığınız sorunlar veya sınırlılıklara ilişkin tema, alt temalar ve kodların frekans dağılımı

Temalar	Alt Temalar	Kodlar	f
Müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarında karşılaşılan sorunlar ve sınırlılıklar	Planlama ve zaman yetersizliği	Y2, Y6, Y18	3
	Ulaşım ve maddi imkân yetersizlikleri	Y3, Y10, Y17	3
	Kalabalık öğrenci gruplarının yönetimi	Y1, Y8, Y14, Y19	4
	Müze ve okul arasındaki koordinasyon eksikliği	Y5, Y11, Y17	3

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarını gerçekleştirirken en çok planlama ve zaman yetersizliği konusunda sorun yaşadıkları görülmektedir. Bunu ulaşım ve maddi imkân yetersizlikleri izlemektedir. Ayrıca kalabalık öğrenci gruplarının yönetimi, müze ve okul arasındaki koordinasyon eksikliği ile öğretmenlerin müze eğitimi konusundaki bilgi ve deneyimlerinin yetersizliği de önemli sorun alanları arasında yer almaktadır. Katılımcılar özellikle yoğun ders programları, bürokratik süreçler ve ekonomik nedenlerden dolayı müze etkinliklerini istedikleri sıklıkta gerçekleştiremediklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanında bazı öğretmenler, müzelerde eğitim amacıyla hazırlanan materyal ve rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesi gerektiğini de vurgulamışlardır. Katılımcıların görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

"En büyük sorun zaman oluyor. Yoğun ders programı içinde müze gezisini planlamak ve gerekli hazırlıkları yapmak her zaman mümkün olmuyor." (Y1)

"Kalabalık öğrenci gruplarında herkesle tek tek ilgilenmek zor oluyor. Bazı öğrenciler etkinliğin dışında kalabiliyor." (Y3)

"Müze gezisi sadece gezi günüyle sınırlı değil. Ön hazırlık, izin süreçleri ve sonrasındaki etkinlikler ciddi zaman gerektiriyor." (Y4)

"Ulaşım konusu çözülmediği sürece müze etkinliklerini düzenli yapmak zor görünüyor. Özellikle şehir merkezine uzak okullarda bu problem daha fazla hissediliyor." (Y6)

"Planlama süreci düşündüğümüzden çok daha fazla zaman alıyor. Ders programı içinde uygun günü ayarlamak bile başlı başına bir sorun olabiliyor." (Y7)

"Kalabalık gruplarla müze gezisinde öğrencilerin dikkatini sürekli canlı tutmak kolay olmuyor. Bazıları etkinliğe yeterince katılamayabiliyor." (Y8)

"Bazı öğrencilerin ekonomik nedenlerle geziye katılamaması bizi de zor durumda bırakıyor. Her öğrencinin eşit şekilde yararlanmasını istiyoruz." (Y10)

"Müzelerle daha önceden planlanmış ortak eğitim programlarının olması işimizi kolaylaştırır. Koordinasyon eksikliği zaman zaman sorun oluşturuyor." (Y11)

"Açıkçası müze eğitimi konusunda hizmet içi eğitimlerin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Daha donanımlı olursak etkinlikleri de daha verimli planlayabiliriz." (Y13)

"Ulaşım bütçesi ve organizasyon süreci çoğu zaman uygulamanın önündeki en büyük engellerden biri oluyor." (Y14)

"Bir müze gezisinin hazırlığı bazen haftalar sürüyor. Planlama süreci düşündüğümüzden çok daha zahmetli olabiliyor." (Y15)

"Bazı müzelerde okul gruplarına yönelik yeterli yönlendirme veya eğitim desteği bulunmuyor. Bu nedenle öğretmen tek başına süreci yürütmek zorunda kalabiliyor." (Y17)

"Öğrencilerin ulaşım ve diğer masrafları bazı aileler için yük oluşturuyor. Bu durum katılım oranını olumsuz etkileyebiliyor." (Y18)

"Müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenmeyi etkili uygulayabilmek için öğretmenlerin bu konuda daha fazla eğitim alması gerektiğini düşünüyorum. Mevcut bilgi düzeyi her zaman yeterli olmayabiliyor." (Y20)

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

4. Müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarının daha etkili gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlere, okul yöneticilerine, müzelere ve Millî Eğitim Bakanlığına yönelik önerileriniz nelerdir? alt problemine ilişkin katılımcıların verdikleri cevaplara Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5. Müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarının daha etkili gerçekleştirilebilmesi için öğretmenlere, okul yöneticilerine, müzelere ve Millî Eğitim Bakanlığına yönelik önerilere ilişkin tema, kod ve frekans dağılımı.

	Temalar	Alt Temalar	Kodlar	f
Müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarının geliştirilmesine yönelik öneriler	Öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin artırılması	Y1, Y4, Y8, Y11, Y15, Y19		6
	Ulaşım ve maddi desteğin sağlanması	Y2, Y6, Y10, Y14, Y18		5
	Okul-müze iş birliğinin güçlendirilmesi	Y3, Y7, Y12, Y16		4
	Müzelerde öğrencilere yönelik etkileşimli eğitim programlarının artırılması	Y5, Y9, Y13		3
	Millî Eğitim Bakanlığı tarafından planlı ve sürdürülebilir projelerin geliştirilmesi	Y17, Y20		2

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmenlerin en fazla hizmet içi eğitimlerin artırılmasına yönelik önerilerde bulundukları görülmektedir. Bunu ulaşım ve maddi desteklerin sağlanması, okul-müze iş birliğinin güçlendirilmesi, müzelerde etkileşimli eğitim programlarının artırılması ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından sürdürülebilir projelerin geliştirilmesi izlemektedir. Katılımcılar, yapılandırmacı öğrenme uygulamalarının yalnızca öğretmenlerin bireysel çabalarıyla değil, okul yönetimleri, müzeler ve ilgili kurumların iş birliğiyle daha etkili hâle gelebileceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin desteklenmesi, öğrencilerin müzelere erişiminin kolaylaştırılması ve eğitim amaçlı ortak projelerin yaygınlaştırılmasının uygulamaların niteliğini artıracığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Bulgulara ilişkin katılımcıların kendi ifadelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

"Öğretmenlere yönelik uygulamalı müze eğitimi seminerlerinin artırılması gerektiğini düşünüyorum. Böylece etkinlikleri daha bilinçli planlayabiliriz." (Y1)

"Okullar ile müzeler arasında sürekli iletişim ve ortak projeler oluşturulursa süreç çok daha verimli olur." (Y3)

"Müzelerde öğrencilerin aktif katılabileceği atölye çalışmaları ve uygulamalı etkinlikler artırılmalı." (Y5)

"Ulaşım desteği özellikle dezavantajlı bölgelerdeki okullar için çok önemli bir ihtiyaç." (Y6)

"Müze eğitimi hizmet içi eğitimlerinin düzenli hâle getirilmesi öğretmenlerin özgüvenini artıracaktır." (Y8)

"Müzeler sadece gezilen yerler değil, öğrencilerin etkinlik yaptığı canlı öğrenme ortamlarına dönüştürülmeli." (Y9)

"Ekonomik destek olmadan birçok okul düzenli müze etkinliği gerçekleştiremiyor." (Y10)

"İl ve ilçe millî eğitim müdürlükleri müzelerle ortak yıllık planlamalar yapabilir." (Y12)

"Öğrencilerin dokunabileceği, deneyebileceği ve aktif katılabileceği uygulamalar artırılırsa öğrenme çok daha kalıcı olur." (Y13)

"Ulaşım ve organizasyon yükü azaltılırsa öğretmenler müze etkinliklerini daha sık planlayabilir." (Y14)

"Müze eğitimi konusunda örnek ders planları ve etkinlik havuzları hazırlanmasının faydalı olacağını düşünüyorum." (Y15)

"Millî Eğitim Bakanlığının müze temelli öğrenmeye yönelik uzun vadeli ve sistemli projeler geliştirmesi gerektiğine inanıyorum." (Y17)

"Hizmet içi eğitimlerin sadece seminer şeklinde değil uygulamalı olarak gerçekleştirilmesi daha etkili olacaktır." (Y19)

"Müze eğitiminin eğitim sisteminin doğal bir parçası hâline gelmesi ve Bakanlık tarafından güçlü şekilde desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum." (Y20)

Sonuç

Bu araştırmada müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri incelenmiş ve elde edilen bulgular doğrultusunda müzelerin öğrencilerin aktif öğrenme süreçlerini destekleyen önemli eğitim ortamları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılar, müze ortamlarının öğrencilerin araştırma, sorgulama, gözlem yapma, keşfetme ve kendi deneyimleri

doğrultusunda bilgi oluşturmalarına önemli katkılar sağladığını ifade etmişlerdir. Bunun yanında öğretmenler, müze etkinliklerinde kendi rollerini bilgiyi doğrudan aktaran kişi olmaktan çok öğrenme sürecini yönlendiren ve rehberlik eden bireyler olarak tanımlamışlardır. Bu bulgu, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının temel ilkeleriyle uyumlu bir görünüm sergilemektedir. Araştırma bulguları, öğretmenlerin müze ortamlarında gerçekleştirilen etkinliklerin öğrencilerin eleştirel düşünme, yorum yapma ve kalıcı öğrenme becerilerini desteklediğine inandıklarını göstermektedir. Katılımcılar özellikle öğrencilerin müze ortamlarında daha fazla soru sorduklarını, farklı bakış açıları geliştirdiklerini ve derslerde öğrendikleri bilgileri gerçek yaşam deneyimleriyle ilişkilendirebildiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar, Çelik (2023) tarafından okul dışı öğrenme ortamlarının öğrencilerin deneyim temelli öğrenmelerini desteklediği yönündeki bulgularla örtüşmektedir. Benzer şekilde Şanda (2023), müze eğitimi uygulamalarının öğrenme-öğretme sürecini güçlendirdiğini ve öğretmenlerin süreçte etkin bir rehberlik rolü üstlenmeleri gerektiğini belirtmektedir.

Araştırmada ortaya çıkan önemli bulgulardan biri de uygulama sürecinde karşılaşılan güçlüklerdir. Öğretmenler en çok planlama ve zaman yetersizliği, ulaşım sorunları, maddi imkânların sınırlı olması ve okul ile müzeler arasındaki koordinasyon eksikliğini dile getirmişlerdir. Özellikle yoğun öğretim programı içerisinde müze etkinliklerine yeterli zaman ayrılamaması, yapılandırmacı öğrenme uygulamalarının istenilen düzeyde gerçekleştirilememesine neden olmaktadır. Bu durum, araştırmanın katılımcılar tarafından ifade edilen okul-müze iş birliğinin güçlendirilmesi ve uygulama sürecindeki koordinasyonun geliştirilmesi gerekliliğine ilişkin bulgularıyla örtüşmektedir. Katılımcılar ayrıca müze eğitimi konusunda öğretmenlere yönelik uygulamalı hizmet içi eğitimlerin artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin müze temelli öğretim konusunda bilgi ve deneyimlerinin artırılması, planlama sürecini kolaylaştıracak ve uygulamaların niteliğini yükseltecektir. Bu bulgu, Şanda'nın (2023) müze eğitimi dersi alan öğretmen adaylarının müzelere yönelik daha olumlu görüşlere sahip olduklarını ortaya koyan araştırma sonuçlarıyla da desteklenmektedir.

Araştırmada elde edilen öneriler değerlendirildiğinde, ulaşım desteğinin sağlanması, okul ve müzeler arasında sürekli iş birliği mekanizmalarının kurulması, öğrenci merkezli etkileşimli atölye çalışmalarının yaygınlaştırılması ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından müze temelli öğrenmeye yönelik uzun vadeli politikaların geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Çelik (2023), okul dışı öğrenme ortamlarının etkili kullanılabilmesi bakımından sistemli planlamanın ve kurumsal desteğin önemine dikkat çekmektedir. Sonuç olarak bu araştırma, müzelerin yalnızca kültürel mirasın sergilendiği alanlar olmadığını, aynı zamanda öğrencilerin aktif katılımını destekleyen, sorgulama ve keşfetmeye dayalı öğrenme fırsatları sunan önemli eğitim ortamları olduğunu ortaya koymaktadır. Müze ortamlarında yapılandırmacı öğrenme uygulamalarının daha yaygın ve etkili biçimde

kullanılabilmesi için öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin desteklenmesi, kurumsal iş birliklerinin güçlendirilmesi ve eğitim politikalarında okul dışı öğrenme ortamlarına daha fazla yer verilmesi önem arz etmektedir.

Öneriler

*Öğretmenlere yönelik müze eğitimi ve yapılandırmacı öğrenme uygulamalarını içeren uygulamalı hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir.

*Okullar ile müzeler arasında sürdürülebilir iş birliği modelleri oluşturulmalı ve ortak eğitim programları yaygınlaştırılmalıdır.

*Müze gezileri için ulaşım ve organizasyon desteği sağlanarak tüm öğrencilerin bu öğrenme ortamlarından eşit şekilde yararlanması desteklenmelidir.

*Müzelerde öğrenci merkezli, uygulamalı ve etkileşimli öğrenme etkinlikleri artırılmalı, öğretim programlarıyla uyumlu eğitim materyalleri geliştirilmelidir.

*Konuyla ilgili farklı illerde, farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerle daha geniş çalışma grupları üzerinde yeni nitel ve karma yöntemli araştırmalar gerçekleştirilmelidir.

Author Contributions

Mehmet Biten conceived and designed the study, conducted the literature review, collected and analyzed the data, interpreted the findings, and drafted and revised the manuscript. The author read and approved the final version of the manuscript.

Conflict of Interest

The author declares that there are no financial, institutional, professional, or personal conflicts of interest that could have influenced the research, analysis, or publication of this study.

Kaynaklar

Akyüz, Y. (2009). *Türk eğitim tarihi: M.Ö. 1000–M.S. 2009* (15. baskı). Pegem Akademi.

Çelik, A. (2023). Öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme ortamı olarak müze eğitimi uygulamalarına ilişkin görüş ve tutumları [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Tez.

Demirel, İ. N. (2020). Sınıf eğitimi öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik öz yeterlikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 585–604. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020.20.52925-635352>

Dilli, R. (2017). Öğretmenlerin müzelerin öğrenme ortamı olarak kullanımına ilişkin görüşleri. *Millî Eğitim Dergisi*, 46(214), 303–316.

Eshach, H. (2007). Bridging in-school and out-of-school learning: Formal, non-formal, and informal education. *Journal of Science Education and Technology*, 16(2), 171–190. <https://doi.org/10.1007/s10956-006-9027-1>

Işık, S. (2023). Sosyal bilgiler öğretiminde sanal müze kullanımına yönelik öğretmen görüşleri [Yüksek lisans tezi, Sinop Üniversitesi]. YÖK Tez.

Şanda, E. (2023). *Öğretmen adaylarının müzelerde eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri* [Yüksek lisans tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi]. YÖK Tez.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (1999). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yükseköğretim Kurulu. (1998). *Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme lisans programları*. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı.